

Idrottsminnen

Nr 4 • December 2015

Höstens resa med Idrottshistoriska Sällskapet hade lockat 25 deltagare. Gruppen är här samlad framför första målet för resan: Lövsta Bruk i nordvästra Uppland.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Idrottsminnen nr 4 • 2015 • Årgång 24

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap (HIHS)

Hemsida www.HIS.se

Bankgiro: 273-0133

Idrottsminnen

Redaktör: Erik Wiger erik@wiger.net

Conny Forsell conny.forsell@outlook.com

Styrelsen 2015:

Ordförande:	Erik Wiger Yckelsbo Konvaljväg 5 820 40 Järvsö	erik@wiger.net 070-749 00 38
V ordförande:	Leif Styrman Trastvägen 25 824 33 Hudiksvall	ulla.marta@telia.com 070-229 93 00
Sekreterare:	Harry Enestig Hedåsvägen 2 821 30 Bollnäs	harry.enestig@telia.com 0278-156 45 070-547 20 95
Kassör:	Owe Flodin Ed, Morgatan 16 820 41 Korskrogen	flodin.owe@telia.com 0651-221 64 070-56908 31
Ledamöter:	Conny Forsell Växbo 3225 821 95 Bollnäs	conny.forsell@outlook.com 0278-66 61 24 073-758 16 67
	Erling Strandberg Kitte 266 820 70 Bergsjö	0652-170 16 076-822 23 74

Adj. ledam:	Sune Nordh Mossbergsvägen 22 826 36 Söderhamn	sune.nordh@soderhamn.com 070-356 14 10
	Lars Hedlund Svarven 408 82604 Norrala	lars.hedlund@soderhamn.com 070-624 78 56
Suppleant:	Göran Strömbom Hållsta 211 824 93 Hudiksvall	goran.strombom@mbox.lidnet.se 070-533 86 65
	vakant	
Hedersledam:	Olle Hedgren Ringvägen 7C 826 50 Söderhamn	0270-106 89 070-225 77 04
	Carl-Fredrik Spansk Gästrikev 11 826 39 Söderhamn	cf.spansk@soderhamn.com 070-637 60 62
Valberedn:	Olle Arvidsson Anders-Pers väg 9 820 40 Järvsö	olle.a@jarvsoif.se 0651-406 51 070-353 94 35
	Ragnar Sundberg Hagtornsvägen 4 824 33 Hudiksvall	ragnar-sundberg@mail10.calypso.se 0650-175 06 070-394 88 42
Hemsida:	Anders Skoglund Djupegatan 15 824 50 Hudiksvall	agskoglund@gmail.com 0650-101 16 070-690 93 01

Redaktören har ordet

Höstens resa...

med Idrottshistoriska Sällskapet lockade 25 deltagare, det största deltagarantalet hittills.

Det var en mycket trevlig resa. Resmålen och hockey-matchen var bra men det bästa är nog ändå umgänget med idrottsintresserade kamrater, med olika idrottsbakgrund. Kombinationen resmål och umgänge är verkligen något man kan rekommendera flera att ta del av.

Mer om resan på annan plats.

Nästa år går resan till Finland och "Finnkampen", d.v.s. den klassiska friidrottslandskampen mellan Finland och Sverige, som utkämpas i fyra delar - manliga seniorer, kvinnliga seniorer, pojkar 17 år och flickor 17 år.

Under senaste resan, den till Åland, gick en intresseförfrågan runt bland deltagarna och alla 25 anmälde intresse av att följa med på finnkampsresan nästa år.

30 platser har preliminärbokats och inbjudan kommer att sändas ut inom kort

Värt att berätta är kanske att när jag ringde till Tallinksilja för att anmäla intresse för "Finnkampen" fick jag svaret: "Jag är ledsen men Finnkampen har gått." Jag talade om för henne att jag visste det och nu talade om 2016 års Finnkamp. Vi var först att boka!

Idrottsguldet 1964.

När Gun Ädel, Edsbyns IF (skidor) och Vallsta SK (orientering) tilldelades Hälsingeguldet 1964 hade hon ett mycket framgångsrikt år bakom sig med bland annat OS-deltagande i Innsbruck och tre lag-SM, varav ett i stafett, med Edsbyns IF. Men det som skulle ha blivit höjdpunkten, OS, blev inte alls som det var tänkt.

- De hade ändat starten kvällen innan och det visste vi inte av, säger Gun Ädel, (idag Nilsson), så när jag skulle starta var jag ute och provade skidor. Med resultat att hon kom iväg ut i spåret ett par minuter för sent. Att det dessutom hände på hennes bästa distans, 5 km, gjorde ju inte saken bättre. Hon slutade som 32 i resultatlistan. På 10 km gick det bättre med placeringen 17.

- Men det var inte bara jag som hade otur i Innsbruck, berättar Gun. Britt Strandberg mötte en ryska i samma spår (!) på väg in mot mål.

Förutom OS i Innsbruck var Gun Ädel också med i VM 1966, ett VM som avgjordes i Oslo. Men inte heller där fick hon ut det maximala.

- Min bästa distans var 5 km men jag blev uttagen att åka 10 km, säger hon. Ändå hade vi haft ett uttagningslopp där jag gjort bra ifrån mig på halvmilen.

Gun Ädel kommer från Flästa utanför Arbrå och det var för Arbrå IK hon började sin framgångsrika karriär. Vann bland annat JDM 1956 innan hon blev värvad till Edsbyns IF och blev, under många år, klubbkamrat där med Britt Strandberg. Fem DM-segrar på milen, ett på halvmilen och halvdussinet stafettmästerskap blev under tiden i Edsbyns IF.

Lika många stafettmästerskap blev det för Gun och Edsbyns IF i SM mellan åren 1961-1967. Enda "missen" var 1965. Men någon individuell seger blev det inte på SM-distanserna. Gun Ädel nådde lika stora framgångar i orientering, en idrott hon kom i kontakt med genom Svealunds-Anna Jonsson, Arbrå, på sin tid en av distriktets elitorienterare.

Resultaten lät inte vänta på sig och Gun Ädel blev snabbt Hälsinglands bästa på damsidan. Första DM-segern kom 1963 och samma år blev hon också norrlandsmästarinna.

Totalt vann hon fyra DM och tre NM.

Även på SM nådde hon ett par topplaceringar med silverplatsen 1965, bara tre sekunder efter vinnaren, och fjärdeplatsen 1967.

1967 blev hon uttagen i truppen till Nordiska Mästerskapen i Danmark där hon slutade på 16:e plats.

I slutet av 1960-talet gick flyttlasset till Stockholm och klubbadressen blev då Hellas. 1974 gick flyttlasset norrut, till Föne, där hon fortfarande bor.

- "Tävlade lite i orientering de första åren jag bodde här" berättar hon "men jag har haft besvär med sjukdom och fått gå igenom olika behandlingar, men jag försöker vara ute i skogen så mycket jag kan."

CONNY FORSELL

Höstens idrottsresa 16-17 september 2015.

Årets mål var från början Tierps Motorstadion, IFK Mariehamn, Eckerö Sportcentrum, Gävle nya fotbollsstadion och hockeymatchen Brynäs-Malmö. Tierp fick ändras till Lövsta Bruk på grund av kommunens miljöbesiktning av arenan denna dag.

25 medlemmar hade anmält sig, nytt rekord med tre personer. Vi tog plats i en av Mohlins bussar kl 08:00 på Kattvikskajen i Hudik med Kennet Svedén vid ratten. Efter upphämtning av deltagare i Söderhamn styrde vi kosan söderut till Furuviik för fikastopp vid havet. Leif delade ut lite sysselsättningsuppgifter att förgylla restiden med.

Kl 12:15 nådde vi Lövsta Bruk där vi blev guidade runt av Josephina. Hon berättade om järnbrukets historia från 1596 och släkten de Geer som övertog bruket 1643 och utvecklade det till Sveriges största i slutet av 1600-talet. 1719 brändes det av ryssarna. Nuvarande byggnader uppfördes under 1720-talet. Josephina avslutade i köket med acapellasång, som möttes av stormande applåder och gåvoöverlämnande.

Kl 14 nådde vi Grisslehamn för incheckning och avfärd med färjan till Eckerö kl 15:00. Väl ombord väntade ett dignande buffébord. Från Eckerö tog vi raka vägen till Mariehamn och hotell Cikada, där vi inkvarterades i dubbelrum. Per Löfkvist, en gammal ABK-spelare som numera bor på Åland, hälsade oss välkomna och tog oss till IFK Mariehamns fotbollsstadion. Där mötte IFK-ledaren Olle Fonsell upp och berättade

engagerat om fotbollslagets utveckling och avancemang till Allfinskan. Under tiden bjöd Per på fika. Efteråt delade Olle ut en bok till samtliga som han skrivit om IFK Mariehamn och vi överlämnade presenter till Olle och Per.

Efter traditionellt kvällssurr slaggade vi in och vaknade lagom till frukost och avfärd till Eckeröhallen kl. 10. Där tog hallchefen Ove Sundblom emot och visade anläggningen med fullstor konstgräsplan, där bl.a. många svenska lag förlägger träningsläger och matcher.

Återigen buffébord på färjan som tog oss till fastlandet där Kennet körde oss vidare till Gävle. Där kunde varken Gefle IF eller kommunen visa oss den nya fotbollsarenan utan vi tittade runt själva, innan det var dags för premiärmatchen Brynäs-Malmö i SHL, som slutade 5-2. Efter matchen körde Tommy Hammarstrand ett gäng trötta idrottsentusiaster som kom till Hälsingland och Hudik vid elvatiden.

Leif Styrman

Resans deltagare: Anders Skoglund, Leif Flodin, Rune Olsson, Dan Grad, Tommy Hammarstrand, Kennet Svedén, Leif Norell, Tore Tjernberg, Jan Hamrén, Göran Strömbom, Lennart Lindström, Ingvar Thuresson, Lars Andersson, Bosse Söderlund, Åke Nilsson, Raymond Wiklund, Lennart Modig, Tommy Thyr, Jarl Karén, Ragnar Sundberg, Hans-Ola Larsson, Bengt Olofsson, Lars Thörnqvist, Leif Styrman och Erik Wiger.

Reseledaren Leif Styrman hade allt under kontroll före, under och efter resan.

Tack för ett gott arbete!

Kommer Du ihåg 1965?

**Redaktör Roland Mårtensgård, Ljusnan Söderhamn,
sammanfattade idrottsåret 1965 på följande sätt för
IDROTTSBOKEN:**

"Bandy, skidor, friidrott och motocross var Hälsinglands bästa grenar under idrottsåret 1965.

Bandyn kunde visserligen inte upprepa framgångarna från 1963 och 1964, då Brobergs IF blev svenska mästare och dessutom en annan klubb från distriktet, Edsbyns IF, SM-finalist 1963, men det var ändå tillräckligt för att vinterns "fotboll" skulle inta den allra främsta positionen.

Brobergs IF gick för tredje året i följd till SM-finalen efter allsvensk norrgruppsseger och ett dramatiskt slutspel: förlust med 3-5 mot Karlstads-Göta borta och vinst med 3-0 mot Nässjö IF hemma, varpå Nässjö triumferade med 6-4 mot Göta och Broberg blev finalist.

Därmed hade också Broberg tydligen gjort sitt bästa och i SM-finalen blev det klar förlust mot Örebro SK.

Ljusdals BK klarade med glans nytt kontrakt vid återkomsten till storserien. Edsbyns IF, trea från slutet i norrgruppen, tvingades, genom minskningen av antalet allsvenska lag, spela en extra nedflyttningsserie - men klarade krisen. Däremot måste Bollnäs, distriktets fjärde div. I-lag, trots en hedersam insats, återgå till div. II. Ala IF, Hälsinglands mesta div. II-klubb i bandy., förnyade programenligt kontraktet.

Edsbyns IF:s skiddamer Britt Strandberg och Gun Ädel hävdade sig fint, bl.a. i SM, där dock klubbens framgångar inte blev lika stora som året dessförinnan genom att Alice Eriksson råkade ut för en armskada i säsongupptakten. I Bjuråker finns tre tjejer vars namn man kan lägga på minnet, Alice Fröjd, Mona Jonsson och Yvonne Strandberg och detsamma gäller om Delsbo IF:s Christer Davidsson, son till vasaloppssegraren 1961 och Hälsinglands skidkung under många år, David "Dalle" Johansson.

Motorsporten, som fört en relativt undanskymd tillvaro under många år, kom 1965 fram i rampluset. 20-åriga motocrossföraren Bengt Åberg, Hälsinglands MK, klev direkt in i svenska eliten och blev kvalificerad för deltagande i 1966 års VM. Prestationen ansågs så förnämlig att han korades till Hälsinglands bäste idrottsman 1965. Det är första gången en utövare av motorsport hedrades med denna utmärkelse.

Ljusning i löpning kunde noteras i friidrott där Rolf Hansson, Söderhamns IF, blev förste hälsing under 3.50 på 1.500 m med sina 3.49,9, en putsning av personliga rekordet med fyra sekunder. Hans klubbkamrat Håkan Bengtsson, 17 år och son till förre mästare Ingvar Bengtsson, nådde ytterst lovande tider på 400 och 800 m med 51,3 resp. 1.57,3. På damsidan gladdes Gun Eriksson, Ljusne AIK, med SM-brons i häck och ett prydligt distriktsrekord i längdhopp med 5,34.

Orienteringen kunde visa upp en välarrangerad SM-vecka med en slutstrid i damklassen som i fråga om raffle söker sin like. Hälsinglands eget hopp, skidtösen Gun Ädel, här representerande Vallsta SK, blev tvåa, slagen av mästarens

Gunborg Åhling, Filipstad, med futtiga tre sekunder och i sin tur 10 sekunder före Barbro Martinsson, Skellefteå.

I cykel har Bollnäs CK fått fram en ny Yngve Lundh i Kjell Waltersson, som var med och kämpade om titlarna i JSM.

Fotbollen stampar på samma ställe och det betyder i verkligheten tillbakagång. Söderhamns IF vann visserligen div. III Södra Norrland nedre men föll i kvalet till div. II mot Domsjö. Antalet div. III-lag reducerades med ett, eftersom Edsbyns IF och Arbrå BK åkte ur och Delsbo IF tog sig upp.

Något lättare gick det för ishockeyn, där Ljusne AIK var med i toppstriden i div. II Östra A och hamnade på tredje plats. IK Warpen, Bollnäs, höll sig kvar och Alfta GIF gick upp i div. II.

Inom tyngdlyftningen fick Hälsingland 1965 sin första norrlandsmästare, Algon Wall, Ellne AK, i tungvikt. Lars Åke Jonsson, Dönje FK, hivade stången så bra att han tog plats i svenska junioreliten bland mellanviktarna.

Andraplaceringen i riksskidskyttet för Erland Näslund, Hanebo, och Curt Olsson, Söderhamn, på femte plats i samma tävling, är värt att notera, liksom Hudiksvalls bröstsimmerska Agneta Westerbergs SM-finalavancemang.

Ur IDROTTSBOKEN 1965
"saxat" av Erik W

Märkliga idrottskarriärer:

Betty Robinson.

Elisabeth "Betty" Robinson var en amerikansk sprinterlöpare, vinnare av den första kvinnliga OS-guldmedaljen för kvinnor, 1928 i Amsterdam.

Betty Robinson föddes i Riverdale, Illinois. Hon löpte sitt första 100-meterslopp vid 16 års ålder och kom då tvåa efter den amerikanska rekordhållerskan. I det andra loppet tangerade hon världsrekordet, men hennes tid blev inte godkänd.

I olympiska spelen i Amsterdam, hennes fjärde tävling på 100 meter, gick hon till final. Finalen vann hon sedan och tangerade världsrekordet (12,2 sek.).

Hennes prestation blev livligt diskuterad då hon var fullständigt otippad före de olympiska spelen.

Tillsammans med det amerikanska stafettlaget lade hon ett OS-silver till sin korta meritlista.

1931 var Betty Robinson med om en flygolycka och blev mycket svårt skadad. Hon låg i koma och en bårbärare bedömde henne som död, lade henne i en liksäck och skickade henne till bårhuset. Där upptäcktes att hon levde och hon skickades till sjukhus.

Hon vaknade ur sin koma efter sju månader och efter ytterligare sex månader kunde hon lämna rullstolen. Det tog två månader för henne att kunna gå normalt igen.

Under konvalecenstiden missade hon de olympiska spelen 1932, i Los Angeles, i hennes eget hemland.

Trots att hon fortfarande inte kunde böja sitt ena knä tillräckligt för en liggande start deltog hon i det amerikanska stafettlaget i Berlin-OS 1936. Hon löpte då en mellansträcka, där man kunde ha stående start. USA vann efter att det seger-tippade tyska laget tappat pinnen.

Betty vann därmed sin andra olympiska guldmedalj.

Efter Berlin-OS fortsatte Betty Robinson med friidrott, som funktionär.

Betty Robinson Schwarts dog, 87 år gammal, i Denver, Colorado. Hon led då av cancer och Alzheimers sjukdom.

Erik Wiger

Betty Robinson, USA, (i mitten) vinner OS-finalen på 100 meter i OS 1928 i Amsterdam.

Kassörens ruta.

Det är med stor glädje och tacksamhet vi hälsar Stig Lundén, Christer Eliasson, Sune Nordh, Lars Törnkvist, Jörgen Strandberg, Ralph Strandberg, Bosse Söderlund, Lennart Berglund, Salme Junttila, Heikki Junttila och Roland Ludwichowski varmt välkomna som nya medlemmar och konstaterar att sällskapet nu har 194 medlemmar, fördelade på 153 enskilda medlemmar, 33 föreningar och 8 förbund, kommuner, företag 1, bidragsgivare 2 som annonserar i Idrottsminnen.

Medlemsavgifter, annonsintäkter och verksamhetsbidrag är våra största inkomstkällor och alla hälsas välkomna att stödja oss i vår strävan att dokumentera och bevara Hälsinglands digra och intressanta idrottshistoria till kommande generationer.

Medlemsavgiften för 2016 är:

Förbund, kommuner och företag	500 kr/år
Förening	200 kr/år
Enskild medlem	100 kr/år

Medlemsavgiften inbetalas på vårt bankgiro 273-0133

Gör ett besök i Glada Hudik

Här finns den unika miljön och Sveriges gladaste handelsstad med ett 80tal butiker, restauranger och caféer mitt i centrum.

ETT RIKARE LIV – FÖR OSS ALLA

Under den senaste tioårsperioden har Sociala Fonden och Sundbladskas Fonden vid Iggesund delat ut drygt 2 miljoner årligen till föreningslivet i Hälsingland och Härjedalen. Pengarna är till stöd för aktiviteter och investeringar i föreningar med ungdomsverksamhet.

Fonderna är fristående, men styrs av representanter för Holmenföretagen i Hudiksvall och de fackliga organisationerna inom företagen.

Ett starkt föreningsliv i Hälsingland gör det lättare att rekrytera och behålla arbetskraft i vår region. Och ger oss som redan bor här en rikare fritid.

IGGESUND
HOLMEN GROUP
iggesund.com

